

وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی  
دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی

# برنامه آموزشی و ضوابط دوره فوق تخصصی مغز و اعصاب کودکان

کمیسیون تدوین و برنامه ریزی آموزشی

بهمن ماه ۱۳۸۷

به نام خداوند بخشنده مهربان

# بخش اول

برنامه آموزشی

دوره فوق تخصصی مغز و اعصاب کودکان

## فهرست مطالب

صفحه	موضوع
۳	اسامی تدوین کنندگان برنامه .....
۴	مقدمه.....
۴	عنوان ، تعریف و طول دوره .....
۵	تاریخچه و سیر تکاملی دوره در جهان و ایران .....
۵-۶	دلایل و حدود نیاز به تربیت نیروی انسانی در این رشته تا ۱۰ سال آینده.....
۶	فلسفه (ارزش ها و باورها) - رسالت ( ماموریت ) - دورنما ( چشم انداز ).....
۶	پیامدهای مورد انتظار از دانش آموختگان.....
۷	نقش ها و وظایف حرفه ای دانش آموختگان.....
۸	توانمندی های مورد انتظار برای دانش آموختگان.....
۹	مهارت های پروسیجرال ( اقدامات تشخیصی - درمانی) مورد انتظار برای دانش آموختگان.....
۹	اسامی رشته ها یا دوره های که با این دوره تداخل عملی دارند.....
۹	راهبردها و روش ها و فنون آموزشی.....
۱۰	ساختار کلی دوره آموزشی.....
۱۱-۱۳	عناوین دروس .....
۱۴	انتظارات اخلاق حرفه ای (Professionalism) از دستیاران.....
۱۵	منابع درسی.....
۱۶	ارزیابی دستیاران.....
۱۶	شرح وظایف اختصاصی دستیاران.....
۱۶	- حداقل هیئت علمی مورد نیاز (تعداد- گرایش- رتبه).....
۱۶	- حداقل کارکنان تخصصی مورد نیاز (تعداد- گرایش).....
۱۷	- فضاهای تخصصی مورد نیاز.....
۱۷	- تنوع و تعداد بیمار مورد نیاز.....
۱۷	- تعداد تخت مورد نیاز.....
۱۷	- تجهیزات تخصصی و کمک آموزشی مورد نیاز.....
۱۷	- رشته های تخصصی مورد نیاز.....
۱۸	- معیارهای دانشگاههاییکه مجاز به اجرای برنامه هستند.....
۱۸	- ارزشیابی برنامه.....
۲۰	- منابع مورد استفاده برای تهیه این سند.....
۲۱	- صورتجلسه کمیسیون تدوین و برنامه ریزی.....
۲۲	- ضوابط کلی دوره های فوق تخصصی.....

## اسامی اعضای کمیته تدوین برنامه:

دکتر سید حسن تنکابنی	* دکتر محمد غفرانی
دکتر محمود محمدی	* دکتر پروانه کریم زاده
دکتر محمود رضا اشرفی	* دکتر زرین تاج کیهانی
دکتر غلامرضا زمانی	* دکتر فرهاد محولاتی

## اسامی اعضای کمیته راهبردی:

* دکتر محمد غفرانی
* دکتر محمود محمدی
* دکتر سید حسن تنکابنی
* دکتر زرین تاج کیهانی دوست

## اسامی همکاران کمیسیون تدوین و برنامه ریزی آموزشی:

دکتر سید منصور رضوی	دکتر محمد علی محقق
دکتر علی ربانی	دکتر مهران کریمی
دکتر ابوالفتح لامعی	دکتر میترا مدرس گیلانی
دکتر الهه ملکان راد	دکتر علی صفوی نائینی
دکتر مهدی صابری فیروزی	دکتر حبیب اله پیروی
دکتر مریم رسولیان	دکتر علی مشکینی
دکتر محمد مهدی قاسمی	دکتر شهرام آگاه
دکتر علی حمیدی مدنی	دکتر محمد حسین فلاح زاده
دکتر محمد رضا فرتوک زاده	دکتر سید رسول میر شریفی
دکتر رضا لباف قاسمی	دکتر محمود امدادی
دکتر محمد علی صحرائیان	دکتر مهدی پناه خواهی
دکتر محمود نبوی	دکتر مهرداد حق ازلی
	دکتر احمد فخری

## اسامی همکاران کمیسیون دائمی معین شورای آموزش پزشکی و تخصصی:

ریاست دانشکده پزشکی دانشگاههای علوم پزشکی ایران، تهران، شهید بهشتی، شیراز، اصفهان، یزد، مازندران، کردستان، تبریز، گیلان، شهر کرد، اهواز به ترتیب آقایان دکتر رسول فراست کیش، دکتر علی جعفریان، دکتر علی حائری، دکتر محمود نجابت، دکتر حسن رزمجو، دکتر مهران کریمی، دکتر سید حمزه حسینی، دکتر بهرام نیکخو، دکتر داریوش سوادی اسکویی، دکتر آبتین حیدر زاده، دکتر علی مومنی، دکتر مصطفی فقهی و نمایندگان منتخب وزیر: آقایان دکتر مجید ابریشمی (مشهد)، دکتر سید منصور رضوی (تهران)، دکتر محمد رضا شکیبی (کرمان)، دکتر امیر حسین قاضی زاده هاشمی (شهید بهشتی)، دکتر نادر ممتاز منش (شهید بهشتی)، دکتر مجید فروردین (شیراز) و مدیر کل دفتر امور حقوقی و کارشناسان دبیرخانه آموزش پزشکی و تخصصی، دکتر نیره اسلامی و فرانک بامیان

## اسامی سایر همکاران و کارشناسان دبیر خانه:

دکتر سید منصور رضوی	مسئول واحد تدوین برنامه آموزشی دبیر خانه آموزش پزشکی و تخصصی
ریحانه بنزادگان	کارشناس واحد تدوین برنامه آموزشی دبیر خانه آموزش پزشکی و تخصصی

پیشرفت شگرف و رشد دائمی دانش و فناوری در حیطه های مختلف ، موجب تغییر نیازهای جامعه به خدمات علمی و تخصصی می شود . این تغییر دائمی ، ایجاب می نماید که موسسات علمی تربیت کننده نیروهای تخصصی ، همسو با این تغییرات ، برنامه ها ، فرایندها و شیوه های آموزشی خود را مورد بازنگری قرار دهند . در این فرایند ، هیچ رشته تخصصی نیست که خود را از این امر ضروری بی نیاز بداند . رشته کودکان و دوره های فوق تخصصی مربوطه نیز از این امر مستثنی نیستند . از سال ۱۳۶۸ که برنامه آموزشی فوق تخصصی اعصاب کودکان در کشور راه اندازی شد ، اگرچه با گذر زمان ، برنامه اولیهبه تدریج ، ارتقا و تکامل یافته است ، لیکن این اولین بار است که برای این دوره برنامه تحصیلی نظام مند تدوین می شود . این برنامه توسط کمیته ای از خبرگان دوره تدوین شده و در اختیار دانشگاه های مجری قرار داده شده است و از تاریخ ابلاغ لازم الاجرا خواهد بود . کمیته تدوین این برنامه از نظرات ارزشمند صاحب نظران استقبال می کند و آن را در بازنگری های بعدی مورد استفاده قرار خواهد داد .

کمیته تدوین برنامه  
فوق تخصصی اعصاب کودکان

## عنوان دوره به فارسی و انگلیسی:

Pediatric

فوق تخصص مغز و اعصاب کودکان

## تعریف دوره:

این دوره از زیرشاخه های رشته کودکان است که به سلامت و اختلالات سیستم عصبی کودکان می پردازد . بسیاری از بیماریهای مادرزادی و اکتسابی کودکان با درگیری های مغزی - نخاعی ( دستگاه عصبی مرکزی Upper motor neuron ) یا درگیری اعصاب محیطی (Lower motor neuron) و یا حیطه عصبی - عضلانی (نوروموسکولر) و یا عضلانی می باشد. رشته فوق تخصصی اعصاب کودکان به مقوله های فوق پرداخته ، در حیطه های اصلی پیشگیری، تشخیص ، درمان و پیگیری عمل می نماید.

## طول دوره آموزش:

طول این دوره ۲۴ ماه است.

## تاریخچه و سیر تکاملی دوره در جهان و ایران :

ایران : این رشته فوق تخصصی اولین بار در سال ۱۳۶۸ توسط دکتر محمد غفرانی در دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی - بیمارستان مفید راه اندازی گردید.

- از سال ۱۳۸۵ دانشگاه علوم پزشکی تهران - مرکز طبی کودکان - نیز اقدام به گرفتن دستیار فوق تخصصی اعصاب کودکان نموده است.

جهان : در دهه ۶۰ از تلفیق برد اطفال و نورولوژی بوجود آمده است .

( اولین بار در آمریکا راه اندازی گردیده و بنیانگذاران این رشته در آمریکا و اروپا افراد ذیل می باشند )

**Sidney Carter 1912-2005 U.S.A**

**Sydney S. Gellis (1914-2002) U.S.A**

**Blanche Bobbitt (1901-1988)**

**Alexander S. Nada's (1913-2000)**

**David B. Clark (1913-1992)U.K**

## دلایل نیاز به این دوره : (توجه به بار بیماریها - تحمیل هزینه - امکانات کشور و اولویتهای)

- کمیته برنامه راهبردی دوره، گسترش دوره را در برنامه راهبردی مورد تأیید قرار داده است.
- حجم مراجعات و بار بیماری های مغزو اعصاب کودکان در کشور بالاست. ( شایع ترین علت مراجعه به درمانگاه های کودکان اول آلرژی ، بعد نورولوژی کودکان است . )
- جهت بالابردن سطح استانداردهای آموزشی رشته تخصصی اطفال، حضور اعضای هیات علمی که این دوره را طی کرده اند، ضروری است.
- با گسترش منطقی این دوره در کشور، به تولید علم و ارتقای کیفیت تخصصی در زمینه سلامت و بیماریهای مغزو اعصاب کودکان کمک می شود.
- در حال حاضر بیش از ۵۳ دانشکده پزشکی و تعداد ۳۰ استان در کشور موجود است و حضور متخصصینی که این دوره را طی کرده اند در دانشکده های پزشکی و استان ها ضروری است .
- گسترش منطقی و مطابق با نیاز این دوره موجب کاهش بار بیماری های اعصاب کودکان، افزایش کیفیت زندگی، بهبود شاخص های بهداشت روان در جامعه و حتی سلامت نسل ها در جامعه میشود.
- با توجه به ماهیت رشته، گسترش این دوره موجب تضعیف دیدگاه کل نگر (holistic) در طب نمی شود.
- این دوره از سال های دور در دانشگاههای معتبر دنیا وجود دارد.
- متخصصین رشته اطفال قادر نیستند، در دوره تخصصی خود به مباحث این دوره اشراف لازم را پیدا کنند.
- لذا جهت پرداختن عمیق تر به مباحث این دوره، گسترش منطقی آن در کشور مورد نیاز است.
- پایش تکامل حتی در کودکان سالم از ضروریات است .

## حدود نیاز به تربیت دستیار در این دوره در ده سال آینده:

(توجه به بار بیماریها-میزان مراجعات و تعداد فوق تخصص موجود و مطلوب)

- \*در حال حاضر ، ۲۴ دانشگاه در کشور، متخصص کودکان تربیت می کنند.
- \*کلیه دانشگاههای تربیت کننده دستیار در رشته کودکان ، جهت آموزشهای خود به هیئت علمی فوق تخصص مغز و اعصاب کودکان نیاز دارند. لذا ، حداقل ، به ازای هر دانشگاه تیپ I تعداد ۲ نفر و به ازای هر دانشگاه تیپ II یک نفر مورد نیاز است که مجموعاً عدد ۳۲ را به خود اختصاص می دهد.
- \*در حال حاضر ، کشور واجد ۳۰ استان است که بعضی از دانشگاههای آنها فاقد فعالیت در زمینه تربیت متخصص کودکان و حداقل به ازای هر استان ۲-۱ نفر نیاز به فوق تخصص مغز و اعصاب کودکان است که حدوداً ۴۰ نفر می شود.
- \*تعداد متخصصین موجود در این حیطه ، در حال حاضر ۴۰ نفر است ، لذا حدود نیاز برای ۱۰ سال آینده ۳۲ تعداد می شود که با احتساب خروجی ها ۴۰ نفر مورد نیاز است .
- \*در حال حاضر ۲ مرکز در کشور به تربیت دستیار در این حیطه مبادرت می کنند .
- \*در مجموع ، برای ۱۰ سال آینده لازم است ، برای تربیت این تعداد نیرو:
  - حداکثر برای ۲ الی ۳ دانشگاه مجوز صادر شود.
  - حداکثر ظرفیت پذیرش در هر دانشگاه ۲ نفر باشد .
  - بر روی توزیع متخصصین این حیطه کار شود .

### Philosophy (Beliefs & Values)

### فلسفه (ارزشی ها و باورها) :

مادر این دوره ضمن تاکید بر سلامت محوری بر بیمار محوری نیز تاکید داریم. در ارائه خدمات جنس، شغل والدین کودک، طبقه اجتماعی - اقتصادی خانواده، معلولیتهای جسمی و روانی و ذهنی و ملیت و نژاد و مذهب برای ما تفاوتی ندارد. ضمن استفاده از منابع موجود دنیا بر منابع و تجربیات داخلی نیز تاکید داریم. در آموزشها بر پژوهش محوری، به روز بودن اطلاعات، تجربیات استادان پیشکسوت، یادگیری مادام العمر، اخلاق حرفه ای و اجتماعی اهمیت می دهیم.

### Mission:

### رسالت (ماموریت):

رسالت این دوره ، تربیت نیروهای متخصص متعهد، دانشمند، توانمند و کارآمد در زمینه رشته فوق تخصصی اعصاب کودکان است.

### Vision:

### دورنما (چشم انداز):

ما انشاء... در ۱۰ سال آینده در استانداردهای آموزشی، تولید علم و ارائه خدمات در رشته مربوطه در منطقه سرآمد خواهیم بود.

### Expected outcomes:

### پیامدهای مورد انتظار از دانش آموختگان:

انتظار می رود دانش آموختگان این دوره، در انتهای دوره قادر باشند:

- ۱- با بیماران، همراهان و اعضای تیم سلامت ارتباط حرفه ای مناسب برقرار سازند.
- ۲- در رابطه با درمان بیماریهای مغزو اعصاب کودکان رویکرد مناسب را انتخاب و بکار بندند .
- ۳- بر کلیه روش های تشخیصی، درمانی و مراقبتی رشته مغزو اعصاب کودکان احاطه کامل داشته باشند.
- ۴- همکاری با متخصصین رشته های دیگر و انجام مشاوره تخصصی با آنها .
- ۵- توانایی آموزش به بیماران ، همراهان ، اعضای تیم سلامت ، جامعه و دانشگاهیان را در حیطه تخصصی خود داشته باشد.
- ۶- در تیم پژوهشی رشته های مربوط بعنوان فوق تخصص مغزو اعصاب کودکان همکاری و نقش سازنده داشته باشد.

**Roles:**

**نقش های دانش آموختگان در جامعه:**

نقش های دانش آموختگان حیطه فوق تخصصی مغز و اعصاب در جامعه عبارتند از :

- ۱- تشخیصی - درمانی - مراقبتی
- ۲- آموزشی
- ۳- پژوهشی
- ۴- مشاوره ای
- ۵- مدیریتی

**Tasks:**

**وظایف حرفه ای دانش آموختگان:**

وظایف حرفه ای دانش آموختگان این دوره در هر نقش عبارتند از :

- الف- در نقش تشخیصی-درمانی - مراقبتی:
  - گرفتن شرح حال در این حیطه فوق تخصصی و ثبت آن
  - معاینه کامل بیماران
  - درخواست انجام اقدامات تشخیصی پاراکلینیکی مورد نیاز نظیر اقدامات: ( آزمایشگاهی-رادیولوژیکی و الکتروفیزیولوژیک)
  - انجام پروسیجر های تشخیصی مورد نیاز طبق موارد مندرج در این برنامه
  - تفسیر و ادغام یافته ها و آزمایشات با تاکید بر تفسیر و گزارش نوارمغزی با تاکید بر تفسیر Evoked و Neuroimaging در کودکان
  - تجویز منطقی دارو
  - انتخاب بهترین رویکرد درمانی و کمک درمانی و به کار گیری آن
  - تجویز اقدامات توانبخشی مورد نیاز
  - پیگیری و انجام اقدامات مراقبتی همراه
- ب- در نقش آموزشی:
  - ارائه آموزش های لازم در حیطه سلامت و بیماریهای مغزو اعصاب کودکان به بیماران، همراهان، افراد تیم سلامت و جامعه
  - خودآموزی مداوم .
- ج- در نقش پژوهشی:
  - همکاری در پژوهش های دانشگاهی، کشوری و بین بخشی .
- د- در نقش مشاوره ای:
  - ارائه مشاوره فوق تخصصی به متخصصین رشته های مختلف ( پزشکان مختلف) در صورت نیاز
  - ارائه مشاوره به مدیران درگیر با رشته مرتبط با نظام سلامت در صورت نیاز
  - ارائه مشاوره به والدین ، بیماران و مردم و سازمان های قضایی و قانونی در صورت نیاز
- ه- در نقش مدیریتی:
  - مدیریت بخش ها و واحد های مرتبط با حیطه مغز و اعصاب کودکان
  - مدیریت تیم سلامت مرتبط با حیطه مغز و اعصاب کودکان



**Expected Competencies & Procedural Skills:**

**الف: توانمندی های عمومی: (General Competencies)**

**گردآوری و ثبت اطلاعات :**

- برقراری ارتباط (Interpersonal communication)
- اخذ شرح حال (History taking)
- ارزیابی و معاینه بیماران (Patient assessment & Physical examination)
- درخواست منطقی آزمایشات پاراکلینیکی (Rational para clinical tests apply)
- انجام پروسیجرهای تشخیصی مندرج در این برنامه
- ثبت اطلاعات و تنظیم مدارک پزشکی

**استدلال بالینی ، تشخیص و تصمیم گیری برای بیمار :**

- تفسیر آزمایشات پاراکلینیکی
- ادغام یافته های بالینی و پاراکلینیکی
- استنتاج و قضاوت بالینی (clinical judgment)
- تشخیص بیماری
- تصمیم گیری بالینی و حل مساله

**اداره بیمار ( Patient Management ):**

- مراقبت از بیمار ( Patient care )
- تجویز منطقی دارو (نوشتن نسخه دارویی و order )
- انجام اقدامات تشخیصی - درمانی مندرج در این برنامه
- انجام اقدامات توانبخشی و بازتوانی مندرج در این برنامه
- درخواست مشاوره پزشکی
- ارجاع بیمار
- آموزش بیمار
- پیگیری بیمار

**توانمندی های دیگر :**

- پژوهش
- مدیریت و رهبری
- ارائه مشاوره های تخصصی
- حمایت از بیماران (Advocacy)
- طبابت مبتنی بر شواهد
- استفاده از رایانه و جستجوی اطلاعات علمی در منابع الکترونیکی
- پایش سلامت جامعه

**ب: مهارت های پروسیجرال (اقدامات تشخیصی - درمانی) :**

دستیاران ، در طول این دوره علاوه بر مهارت های عملی دوره تخصصی ، خود توانمندی انجام مهارت های زیر را نیز کسب خواهند کرد .

پروسیجر	حداقل تعداد دفعات (انجام مستقل)
- انجام EEG کودکان	۵
- تکنیک تزریق توکسین بوتولینیم	۵
- اندازه گیری فشار مغزی - نخاعی	۵
- Subdural tap	۵
- Transillumination جمجمه	۵
- انجام تست Evoked Potential در کودکان	۵
- انجام آزمون های تکاملی	۱۰
- انجام آزمون ادروفونیوم هیدرکلراید	۵

**اسامی رشته ها یا دوره های که با این دوره تداخل عملی دارند:**

دوره فوق تخصصی مغز و اعصاب کودکان با حیطه های تخصصی زیر در بعضی اقدامات همپوشانی دارد

1. Child Psychiatry
2. Adult Neurology
3. Physical Medicine
4. Neurosurgery

**Educational Strategies:**

**راهبردهای آموزشی :**

این برنامه از لحاظ راهبردی، integrated, Problem based, Hospital base، با علوم مورد نیاز، و جامعه نگر (Community oriented) است و در آموزش ها از تلفیقی از راهبردهای استاد و دانشجو محوری بهره گرفته می شود.

**روش های آموزش (روش های یاددهی و یادگیری) : Teaching & Learning Methods:**

در این برنامه بیشتر از روش ها و فنون زیر بهره گرفته خواهد شد.

- ۱- روش های آموزشی بالینی شامل grand round - working round-morning report - آموزش درمانگاهی - EEG reading ,Neuroradiological Conferences
- ۲- روش های آموزش جمعی شامل : کنفرانس - گنگره های فوق تخصصی - پانل ها - ژورنال کلاب Case - presentation
- ۳- روش های آموزشی گروهی مثل انواع کارگاه های فوق تخصصی
- ۴- روش های تلماتیک مانند تله کنفرانس ها و آموزش از راه دور
- ۵- وسایر روش ها بر حسب نیاز و اهداف آموزشی

**ساختار کلی دوره آموزشی:**

مدت زمان	محتوی - اقدامات	بخش، واحد یا عرصه آموزش
۲۲	<ul style="list-style-type: none"> <li>- شامل حضور در بخش به منظور <b>working round</b> جهت ویزیت بیماران بخش تحت نظراساتیدوانجام پروسیجر های مرتبط (روزانه)</li> <li>- پس از ویزیت بخش حضور در درمانگاه به منظور ویزیت بیماران سرپایی تحت نظارت اساتید (روزانه)</li> <li>- حضور در برنامه <b>EEG reading</b></li> <li>(مطالعه و تفسیر نوار مغز بیماران بستری و سرپایی)</li> <li>- حضور در درمانگاه <b>EMG NCV</b> و <b>evoked</b></li> <li>(تفسیر و انجام <b>EMG-NCV</b> بیماران بستری و سرپایی)</li> <li>- حضور در برنامه تفسیر <b>Neuroimaging</b></li> <li>- ارائه ژورنال کلاب بصورت گزارش و بحث و تفسیر مقالات جدید</li> <li>- ارائه و انجام یک طرح تحقیقاتی در طی دوره آموزشی</li> <li>- ارائه یک <b>Case</b> در مجلات معتبر</li> <li>- ارائه و انجام پایان نامه که ضرورتاً تحقیقاتی می باشد</li> <li>و سایر برنامه های تنظیمی بخش</li> </ul>	۱- بخش اعصاب کودکان
۱	حضور در بخش و درمانگاه روانپزشکی کودکان	۲- بخش روانپزشکی کودکان
۱	حضور در بخش و درمانگاه های اعصاب بالغین	۳- بخش مغز و اعصاب بالغین

توضیحات: همچنین بخش اعصاب نیازمند دوره های چرخشی به شرح ذیل میباشد که بدلیل کوتاهی دوره تابحال ممکن نشده است :

۳- ۳ ماه بخش **Neurorehabilitation و Pediatric Physical medicine**

۴- ۲ ماه بخش **Adult Neurology (movement disorder)**

## **Clinical Evaluation**

- 1. General Aspects of the patient's Neurologic History.**
- 2. Neurologic Examination of the Older Child.**
- 3. Neurologic Examination after the Newborn period until 2 Years of Age.**
- 4. Neurologic Examination of the Term and preterm Infant.**
- 5. Muscular Tone and Gait Disturbances.**
- 6. Vision Loss.**
- 7. Hearing Impairment.**
- 8. Vertigo**
- 9. Taste and Smell**  
Neurodiagnostic Testing
- 10. Spinal Fluid Examination**
- 11. Pediatric Neuroimaging**
- 12. Pediatric Neurophysiologic Evaluation**  
Perinatal Acquired and Congenital Neurologic Disorders
- 13. Neonatal Seizures**
- 14. Hypoxic-Ischemic Cerebral Injury in the Newborn.**
- 15. Pathophysiology of Neonatal Hypoxic-Ischemic Brain Injury**
- 16. Intraventricular Hemorrhage of the preterm Neonate**
- 17. Neonatal Brain Injury**
- 18. Perinatal Metabolic Encephalopathies**
- 19. Congenital Structural Defects**
- 20. Cerebral Palsy**  
Genetic, Metabolic, and Neurocutaneous Disorders
- 21. Introduction to Genetics**
- 22. Chromosomes and Chromosomal**
- 23. Aminoacidemias and Organic Acidemias**
- 24. Inborn Errors of Urea Synthesis**
- 25. Diseases Associated with primary Abnormalities in Carbohydrate Metabolism**
- 26. Disorders of Glycosylation**
- 27. Lysosomal Storage Diseases**
- 28. Mitochondrial Diseases**
- 29. Peroxisomal Disorders**
- 30. Diagnosis and Treatment of Neurotransmitter Related Disorders**
- 31. Phakomatoses and Allied Conditions**  
Neurobehavioral Disorders
- 32. Mental Retardation and Global Developmental Delay**
- 33. Cognitive and Motor Regression**
- 34. Developmental Language Disorders**

35. **Dyslexia**
36. **Attention-Deficit-Hyperactivity Disorder**
37. **Tourette Syndrome and Its Associated Neurobehavioral Problems**
38. **Autistic Spectrum Disorders**
39. **Neuropsychopharmacology**  
Epilepsy
40. **Pediatric Epilepsy:AnOverview**
41. **Neurophysiology of Epilepsy**
42. **Genetic of Epilepsy**
43. **Generalized Seizures**
44. **Focal and Multifocal Seizures**
45. **Epileptiform Disorders with Cognitive Symptoms**
46. **Myoclonus,Myoclonic Seizures,and Infantile Spasms**
47. **Febrile Seizures**
48. **Status Epilepticus**
49. **Antiepileptic Drug Therapy in Children**
50. **The Ketogenic Diet**
51. **Epilepsy Surgery in the pediatric population**
52. **Behavioral, Cognitive, and Social Aspects of Childhood Epilepsy**  
Nonepileptiform Paroxysmal Disorders and Disorders of sleep
53. **Headaches in Infants and Children Donald W.Lewis**
54. **Breath-Holding Spells and Reflex Anoxic Seizures**
55. **Syncope and Paroxysmal Disorders Other than Epilepsy**
56. **Sleep-Wake Disorders**  
Disorders of Balance and Movement
57. **The Cerebellum and the Hereditary Ataxias**
58. **Movement Disorders**  
Gray and White Matter Degenerative Disorders
59. **Degenerative Diseases Primarily of Gray Matter**
60. **Disorders Primarily of White Matter**  
Brain Injury and Disorders of Consciousness
61. **Impairment of Consciousness and Coma**
62. **Traumatic Brain Injury in Children**
63. **Inflicted Childhood Neurotrauma**
64. **Hypoxic-Ischemic Encephalopathy in Infants and Older Children**
65. **Increased Intracranial Pressure**
66. **Spinal Cord Injury**
67. **Determination of Brain Death Infants and Children**  
Infections of the Nervous System
68. **Bacterial Infections of the Nervous system**
69. **Viral Infections of the Nervous System**
70. **Fungal,Rickettsial,and Parasitic Diseases of the Nervous System**

Tumors and Vascular Disorders of the Nervous System

**71. Tumors of the Brain and Spinal Cord, Including Leukemic Involvement**

**72. Cerebrovascular Disease**

**73. Neurologic Manifestations of Rheumatic Disorders of Childhood**

Neuromuscular Disorders

**74. Normal Muscle**

**75. Anterior Horn Cell and Cranial Motor Neuron Disease**

**76. Peripheral Neuropathies**

**77. Inflammatory Neuropathies**

**78. Diseases of the Neuromuscular Junction**

**79. Muscular Dystrophies**

**80. Congenital Myopathies**

**81. Metabolic Myopathies**

**82. Inflammatory Myopathies**

**83. Channelopathies: Myotonic Disorders and Periodic Paralysis**

Neuroendocrine and Autonomic Nervous System Disorders

**84. Endocrine Disorders of the Hypothalamus and Pituitary**

**85. Disorders of the Autonomic Nervous System: Autonomic Dysfunction in Pediatric Practice**

**86. Disorders of Mictorition and Defecation**

Systemic Diseases and Their Effect on the Nervous System

**87. Poisoning and Drug-Induced Neurologic Diseases**

**88. Neurologic Disorders Associated with cardiac Disease**

**89. Interrelationships between Renal and Neurologic Diseases and Therapies**

**90. Neurologic Disorders Associated with Gastrointestinal Diseases, Nutritional Deficiencies, and Fluid-Electrolyte Disorders**

**91. Neurologic complications of Immunization**

Care of the Child with Neurologic Disorders

**92. pediatric Neurorehabilitation Medicine**

**93. pain Management and Palliative care**

**94. ethical Issues in child Neurology**

**95. the Internet and Its Resources for the Child Neurologist**

## انتظارات اخلاق حرفه ای (Professionalism) از دستیاران:

از دستیاران و دانش آموختگان این رشته انتظار می رود:

الف- در حوزه نوع دوستی

- ۱) منافع بیمار را بر منافع خود ترجیح دهند.
- ۲) در مواجهه با بیماران مختلف عدالت را رعایت کنند.
- ۳) در برخورد با بیماران به تمام ابعاد جسمی، روانی و اجتماعی آنان توجه داشته باشند.
- ۴) در تمامی مراحل مراقبت از بیماران وقت کافی صرف نمایند.
- ۵) به خواسته ها و آلام بیماران توجه داشته باشند.
- ۶) منشور حقوق بیمار را در شرایط مختلف رعایت کرده و از آن دفاع کنند.

ب- در حوزه وظیفه شناسی و مسئولیت

- ۱) نسبت به انجام وظائف خود تعهد کافی داشته باشند.
- ۲) به سوالات بیماران پاسخ دهند.
- ۳) اطلاعات مربوط به وضعیت بیمار را با مناسبترین شیوه در اختیار وی و همراهان قرار دهند.
- ۴) از دخالت‌های بی مورد در کار همکاران پرهیز نمایند و با اعضای تیم سلامت تعامل داشته باشند.
- ۵) در تمامی مراحل مراقبت و انتقال بیماران احساس مسئولیت نمایند.
- ۶) برای مصاحبه، انجام معاینه و هر کار تشخیصی درمانی از بیماران اجازه بگیرند.
- ۷) در رابطه با پیشگیری از تشدید بیماری، بروز عوارض، ابتلای مجدد، انتقال بیماری و نیز بهبود کیفیت زندگی به طور مناسب به بیماران آموزش دهند.

ج- در حوزه شرافت و درستکاری

- ۱) راستگو باشند.
- ۲) درستکار باشند.
- ۳) رازدار باشند
- ۴) حریم خصوصی بیمار را رعایت نمایند

د- در حوزه احترام به دیگران

- ۱) به عقاید، آداب، رسوم و عادات بیماران احترام بگذارند.
- ۲) بیمار را به عنوان یک انسان در نظر گرفته، از ذکر عناوین پزشکی به جای نام بیمار پرهیز نمایند.
- ۳) به وقت بیماران احترام گذاشته و نظم و ترتیب را رعایت نمایند.
- ۴) به همراهان بیمار، همکاران و کادر تیم درمانی احترام بگذارند.
- ۵) وضعیت ظاهری آنها مطابق با شئون حرفه ای باشد.

ه- در حوزه تعالی شغلی

- ۱) انتقاد پذیر باشند.
- ۲) محدودیت های علمی خود را شناخته، در موارد لازم مشاوره و کمک بخواهند.
- ۳) به طور مستمر، دانش و توانمندیهای خود را ارتقاء دهند.
- ۴) اقدامات تشخیصی درمانی مناسب را مطابق با امکانات و دستاوردهای علمی در دسترس انجام دهند.
- ۵) استانداردهای تکمیل پرونده پزشکی و گزارش نویسی را رعایت کنند.

References:

منابع درسی که با استفاده از آنها آموزش این برنامه قابل اجرا است:

**الف - کتب اصلی:**

- 1- John H. Menkes, MD. -Harvey B. Sarnat MD, F.R.C.P.C- Bernard L. maria MD.  
Child Neurology 7<sup>th</sup>.Edition.
2. Gerald M. Fenichel, MD.  
Clinical Pediatric Neurology:A signs and symptoms Approach.
- 3.Kenneth F. swaiman MD, Stephen Ashwal, MD-Donna M. Ferriero, MD Pediatric  
Neurology: principles & practice.4<sup>th</sup>. Edition
4. Richard E. Behrman,MD-Robert M. kliegman,MD-Hal B.Jenson,MD  
Nelson Textbook of pediatrics

**ب - مجلات اصلی:**

- 1- Seminars in pediatric
- 2- Journal of Pediatric Neurology

تذکر: منظور ، شماره هایی از نشریات فوق است که در طول ۵ سال قبل از شروع دوره دستیاری و در طول دوره دستیاری به چاپ رسیده اند.

توضیح: مراجع آزمون پایانی با توجه به آئین نامه های کشوری، توسط هیئت ممتحنه مربوطه تعیین می شوند.



**Student Assessment:**

**ارزیابی دستیاری:**

الف - روش های ارزیابی Assessment Methods

- ۱) امتحانات سالیانه چند گزینه ای
- ۲) ارزیابی پروژه انجام شده توسط دستیار
- ۳) ارزیابی مستمر از طریق بررسی Log book
- ۴) OSCE
- ۵) Dops

ب: دفعات ارزیابی Periods of Assessment

حداقل یکبار در سال  
آزمون نهائی

**شرح وظایف پیشنهادی گروه برای دستیاران:**

- \*ویزیت روزانه بیماران
- \*شرکت در مشاوره های تخصصی
- \*ویزیت، ارزیابی و بستری کردن بیماران سر پائی
- \*شرکت در کلیه برنامه های آموزشی و پژوهشی طبق برنامه تنظیمی بخش
- انجام پروسیجرهای تشخیصی - درمانی
- ارائه ۱۲ کنفرانس در طول دوره
- اداره ۱۲ جلسه مورنینگ ریپورت و ۲۰ جلسه ژور نال کلاب در طول دوره
- ارائه یک پایان نامه تحقیقاتی قبل از آزمون نهائی
- شرکت در کشیک های بخش طبق برنامه تنظیمی

**حداقل هیئت علمی مورد نیاز (تعداد - گرایش - رتبه) :**

( حداقل سه هیئت علمی فوق تخصصی اعصاب کودکان که یک نفر استاد باشد)  
در صورت نبودن استاد، دانشیار با حداقل ۱۰ سال سابقه کار در حیطه اعصاب کودکان می تواند جایگزین شود .

**حداقل کارکنان تخصصی مورد نیاز (تعداد - گرایش) :**

تکنسین نوروفیزیولوژی بالینی حداقل ۱ نفر  
روانشناس بالینی ۲ نفر  
گفتار درمانگر ۲ نفر  
پرسنل مورد نیاز الکترودیگنوستیک ۱ نفر  
کاردرمانگر و فیزیوتراپیست ۲ نفر

## فضاهای تخصصی مورد نیاز:

- بخش اعصاب

نورو فیزیولوژی: اتاق EEG - اتاق EMG-NCV  
بخش تو انبخشی شامل فیزیوتراپی - هیدروتراپی - کاردرمانی - بازی درمانی - گفتاردرمانی  
آزمایشگاه عمومی و تخصصی - درمانگاه های تخصصی

## تنوع و تعداد بیمار مورد نیاز:

حداقل سه روز درمانگاه فعال با ۱۵ بیمار در هر روز  
حداقل ۱۰ تخت بیمار بستری با ضریب اشغال ۸۰٪

## تعداد تخت مورد نیاز:

حداقل ۱۰ تخت آموزشی

## تجهیزات تخصصی و کمک آموزشی مورد نیاز

تجهیزات زیر بایستی در دانشگاه در دانشگاه موجود و سهل الوصول باشد.  
رادیولوژی ( Brain CT )  
دستگاه Compact-EMG-Evoked  
افتالوسکوپ حداقل ۴ عدد  
وسایل معاینه  
دستگاه EEG

## رشته های تخصصی مورد نیاز :

آزمایشگاه تشخیص طبی  
چشم پزشکی  
تیم توانبخشی  
روانپزشکی کودکان  
پا تولوژی  
تغذیه  
روانشناسی  
جراحی اعصاب  
ارتوپدی  
نورورادیولوژی  
طب فیزیکی و توانبخشی  
نورولوژی  
رشته های فوق می تواند در دانشگاه موجود بوده و در موارد نیاز مورد استفاده و مشاوره قرار گیرند.

## معیارهای دانشگاه‌های مجاز به اجرای برنامه هستند:

- \* دانشگاه‌هایی مجاز به تربیت دستیار در دوره فوق تخصصی مغز و اعصاب کودکان هستند که:
- \* در رشته کودکان به تربیت دستیار مبادرت ورزند و در ارزیابیها مورد تایید قطعی باشند.
- \* در رشته مغز و اعصاب بالغین دستیار مبادرت ورزند و در ارزیابیها مورد تایید قطعی باشند.
- \* واجد دوره فوق تخصصی روانپزشکی کودکان با وضعیت تایید قطعی باشند.
- \* واجد حداقل‌های مندرج در این برنامه باشند.
- \* در رتبه بندی‌های رسمی در بین ۱۰ دانشگاه برتر باشند.
- \* جزو دانشگاه‌های علوم پزشکی تیپ I باشند.
- \* حداقل ۲۰ دوره فارغ التحصیل دوره تخصصی کودکان داشته باشد.

## ارزشیابی برنامه (Program Evaluation):

### الف - شرایط ارزشیابی و بازنگری برنامه

هر ۵ سال یکبار برنامه ارزشیابی خواهد شد .

### ب- شیوه ارزشیابی برنامه

با بررسی میزان رضایت مندی و توانمندی فراگیران آموزش فوق تخصصی غدد با آزمون‌های بعد از اتمام دوره و انجام مصاحبه ، برنامه مورد ارزیابی قرار می گیرد . ضمناً برنامه با استفاده از جدول صفحه بعد ، توسط واحد ارزشیابی دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت .

دبیر فانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی - تاریخ تنفيذ در هفتادمین نشست - بهمن ۱۳۸۷

برنامه با استفاده از چارچوب زیر ارزشیابی خواهد شد. ممکن است پاسخ به هریک از سوالات فوق، نیازمند انجام یک تحقیق کامل باشد. در این مورد ارزیابان، پس از تدوین ابزار مناسب، اقدام به ارزشیابی برنامه خواهند نمود.

ردیف	سوال	منبع گردآوری داده ها	روش	معیار مورد انتظار
۱	آیا برنامه، در اختیار همه اعضای هیئت علمی و دستیاران قرار گرفته است؟	دستیاران - اساتید	پرسشنامه	>۸۰٪
۲	آیا محتوای برنامه، اطلاع رسانی کافی شده است؟	مستندات	مشاهده	>۸۰٪
۳	آیا اعضای هیئت علمی و دستیاران از اجزای برنامه آگاهی دارند؟	دستیاران - اساتید	پرسشنامه	>۵۰٪
۴	آیا در طول اجرای برنامه، وزارت متبوع، دانشگاه و دانشکده از آن حمایت کرده است؟	تایید اساتید و مدیران	مصاحبه و مشاهده	>۷۰٪
۵	آیا باورها و ارزشها در طول اجرای برنامه رعایت شده است؟	ارزیابی فرایند	پرسشنامه	>۸۰٪
۶	آیا اجرای برنامه رشته را به دورنما نزدیک کرده است؟	ارزیابی فرایند	پرسشنامه	>۷۰٪
۷	آیا رسالت رشته در بعد آموزشی تحقق یافته است؟	ارزیابی Out came	پرسشنامه	>۷۰٪
۸	آیا وضعیت تولید علم و نشر مقالات روبه ارتقاء و در جهت دور نما بوده است؟	ارزیابی مقالات	مشاهده	+ (بلی)
۹	آیا پیامدهای پیش بینی شده در برنامه تحقق یافته اند؟	ارزیابی عملکرد دستیاران	پرسشنامه	>۸۰٪
۱۰	آیا برای اجرای برنامه، هیئت علمی لازم وجود دارد؟	مستندات	مشاهده	۱۰۰٪
۱۱	آیا تنوع بیماران برای آموزش و پژوهش در رشته کافی بوده است؟	مستندات	مشاهده	۱۰۰٪
۱۲	آیا تجهیزات تخصصی پیش بینی شده در اختیار قرار گرفته است؟	ارزیابی تجهیزات	مشاهده	۱۰۰٪
۱۳	آیا عرصه ها، بخش ها و واحدهای آموزشی ضروری برای اجرای برنامه فراهم شده است؟	ارزیابی عرصه ها	مشاهده	۱۰۰٪
۱۴	میزان استفاده از روشهای فعال آموزشی چقدر بوده است؟	دستیاران	مصاحبه	>۵۰٪
۱۵	آیا محتوای آموزشی رعایت شده است؟	مستندات و برنامه ها	مشاهده	>۸۰٪
۱۶	میزان رعایت ساختار دوره و رعایت بخشهای چرخشی چقدر بوده است؟	دستیاران	مصاحبه	>۸۰٪
۱۷	آیا رعایت انتظارات اخلاقی رضایت بخش بوده است؟	اساتید - بیماران	مصاحبه	>۹۰٪
۱۸	آیا منابع تعیین شده در دسترس دستیاران قرار دارد؟	مستندات	مشاهده	۱۰۰٪
۱۹	آیا دستیاران مطابق برنامه ارزیابی شده اند؟	مستندات	مشاهده	>۸۰٪
۲۰	آیا میزان اشتغال به کار دانش آموختگان در پستهای مرتبط رضایت بخش بوده است؟	دانش آموختگان	پرسشنامه	>۹۰٪
۲۱	آیا دانش آموختگان نقش ها و وظایف خود را در جامعه به شکل مطلوب انجام می دهند؟	مدیران محل اشتغال	پرسشنامه	>۷۰٪
۲۲	آیا موضوع تداخل وظایف با رشته های دیگر معضلاتی را در پی داشته است؟	اساتید	مصاحبه	<۱۰٪
۲۳	میزان رضایت دستیاران و استادان از برنامه؟	دستیاران - اساتید	پرسشنامه	>۷۰٪
۲۴	میزان رضایت مدیران محل اشتغال دانش آموختگان از عملکرد آنها؟	مدیران	پرسشنامه	>۸۰٪

## **Menkes Textbook of Pediatrics**

1-Child Neurology 7<sup>th</sup>.Edition. (Menkes)

2-Clinical Pediatric Neurology:A signs and symptoms Approach. (Fenichel)

3-Pediatric Neurology: principles & practice.4<sup>th</sup>. Edition (Swimman)

4-Nelson Textbook of pediatrics(Nelson)

## **Pediatric Neurology** ۱- کاریکولوم های نوشته شده در خصوص

1.Liege university (بلژیک)

2. Bern university (سوئیس)

3. Boston medical center

4. American Academy of child Neurology

5.Virginia common wealth university

6.Dvke university

7. HSC Toronto

8. John Hopkins

### صور تجلسه

تصویب برنامه دستیاری دوره مغز و اعصاب کودکان در مقطع فوق تخصص با تلاش امضا کنندگان زیر، در تاریخ ۱۳۸۷/۱۱/۹ به پایان رسید و به عنوان سند در دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی نگهداری می شود.

دکتر سید منصور رضوی

دکتر محمد علی محقی

دکتر علی ربانی

دکتر مهران کریمی

دکتر ابوالفتح لامعی

دکتر میترا مدرس گیلانی

دکتر الهه ملکان راد

دکتر علی صفوی نائینی

دکتر مهدی صابری فیروزی

دکتر حبیب اله پیروی

دکتر مریم رسولیان

دکتر علی مشکینی

دکتر محمد مهدی قاسمی

دکتر شهرام آگاه

دکتر علی حمیدی مدنی

دکتر محمد حسین فلاح زاده

دکتر محمد رضا فروتوک زاده

دکتر سید رسول میر شریفی

دکتر رضا لباف قاسمی

دکتر محمود امدادی

دکتر محمد علی صحرائیان

دکتر مهدی پناه خواهی

دکتر محمود نبوی

دکتر مهرداد حق ازلی

دکتر احمد فخری

سایر همکاران حاضر در جلسه:

# بخش دوم

## ضوابط کلی دوره های فوق تخصصی

## بخش اول : کلیات

### ماده ۱- هدف

هدف از برقراری دوره‌های فوق تخصصی پزشکی ، تربیت پزشک فوق تخصص مورد نیاز کشور ، به منظور ارتقای سطح علمی آموزش پزشکی ، پژوهش و خدمات پزشکی و نیز دستیابی به آخرین یافته‌های علمی پزشکی می‌باشد

### ماده ۲- تعریف دوره

دوره فوق تخصصی پزشکی بالینی ، بالاترین مقطع تحصیلات دانشگاهی پزشکی است . متقاضیان واجد شرایط پس از موفقیت در آزمون پذیرش دستیار ( کتبی و شفاهی ) و گذراندن دوره آموزش علمی و عملی مصوب ، در یکی از مراکز مورد تأیید وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی با دفاع و تأیید رساله و موفقیت در آزمون نهایی به اخذ دانشنامه فوق تخصصی نایل می‌گردند .

### ماده ۳- تعریف دستیار

دستیار فوق تخصصی به فردی اطلاق می‌شود که با داشتن مدرک دانشنامه تخصصی رشته پیش‌نیاز یا گواهی قبولی آن و پذیرش در آزمون ورودی ، با رعایت کلیه مفاد این آیین‌نامه در مدت زمان مصوب به آموزش‌های نظری ، کسب مهارت‌های عملی و فعالیت‌های پژوهشی بپردازد .

## الف ) شرایط عمومی

**ماده ۴-** شرایط پذیرش دستیار در رشته‌های فوق تخصصی بالینی :

۴/۱- شرکت و قبولی در آزمون پذیرش دستیار

۴/۲- تأیید صلاحیت عمومی طبق ضوابط شورای عالی انقلاب فرهنگی

تبصره : اعضای هیات علمی رسمی ( قطعی یا آزمایشی ) برای تحصیل در دوره‌های فوق تخصصی نیاز به گزینش عمومی مجدد ندارند .

۴/۳- داشتن مدرک دانشنامه تخصصی رشته پیش‌نیاز و یا گواهی قبولی آن از دانشگاه‌ها یا مراکز مورد تأیید وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

۴/۴- داشتن برگ پایان خدمت نظام وظیفه یا معافی برای آقایان

**تبصره ۱-** کلمه معافی به مفهوم معافیت دایم می‌باشد و داوطلبان دارای معافیت موقت پزشکی و یا کفالت با مسئولیت خود می‌توانند در آزمون پذیرش دستیار شرکت نمایند . بدیهی است در صورت فراخوانده شدن به انجام خدمت وظیفه ، این وزارتخانه هیچگونه تعهدی برای ترخیص آنان به عهده نخواهد داشت .

**تبصره ۲-** داوطلبانی که در حال انجام خدمات قانونی شامل خدمت وظیفه عمومی یا پیام‌آوران بهداشت می‌باشند در صورت ارائه گواهی مبنی بر اینکه مدت سربازی آنان تا تاریخ ۳۱ شهریورماه سال بعد به اتمام می‌رسد مجاز به شرکت در آزمون پذیرش دستیار خواهند بود .

**تبصره ۳-** آن دسته از متقاضیانی که بعنوان ماده یک قانون نحوه تامین هیات علمی مشغول انجام خدمت وظیفه در دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور می‌باشند در صورت موافقت دانشگاه محل خدمت و ارائه گواهی مبنی بر اینکه تا تاریخ ۳۱ شهریورماه سال بعد معادل مدت خدمت سربازی مصوب ستاد فرماندهی کل نیروهای مسلح را ( در حال حاضر مدت ۱۸ تا ۲۱ ماه ) خواهند گذراند ، می‌توانند بطور مشروط در آزمون شرکت نمایند و در صورت قبولی و نداشتن منع قانونی از نظر اداره نظام‌وظیفه ، طبق مقررات شروع به آموزش نمایند .



## دبیر خانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی - تاریخ تئفیز در هفتادمین نشست - بهمن ۱۳۸۷

**تبصره ۴-** از میان حائزین رتبه‌های آزمون دانشنامه تخصصی هر رشته پیش‌نیاز در هر سال تحصیلی، معادل ۲ برابر تعداد رشته‌های فوق تخصصی آن رشته پیش‌نیاز در صورتی که مشمول خدمت وظیفه عمومی باشند با رعایت سایر شرایط مندرج در آیین‌نامه می‌توانند بصورت مشروط در آزمون پذیرش دستیار ثبت‌نام و شرکت نمایند و در صورت قبولی با استفاده از قانون نحوه تامین هیات‌علمی و قانون اجازه ادامه تحصیل در مقاطع تحصیلی بالاتر به مشمولان این قانون، تا ۳۱ شهریورماه سال بعد از خدمت ترخیص شده و شروع به آموزش نمایند انتخاب رشته این افراد در هنگام ثبت‌نام بر اساس رتبه آزمون دانشنامه تخصصی رشته پیش‌نیاز و تا سقف حداکثر ۲ نفر در هر رشته فوق تخصصی می‌باشد. بعنوان مثال در رشته داخلی که تعداد رشته‌های فوق تخصصی وابسته به آن هفت رشته می‌باشد به نفرات اول تا چهاردهم آزمون دانشنامه تخصصی رشته داخلی در صورتی که مشمول خدمت وظیفه عمومی باشند اجازه داده می‌شود در صورت دارا بودن سایر شرایط آیین‌نامه و حداکثر ۲ نفر در هر رشته فوق تخصصی در آزمون پذیرش دستیار شرکت نمایند.

۴/۵- داشتن شرایط سنی: هر داوطلب می‌تواند حداکثر تا سن مجاز ورود به دوره دستیاری { برای اعضای هیات‌علمی رسمی (قطعی یا آزمایشی) ۴۵ سال تمام و سایر داوطلبان ۴۲ سال تمام تا پایان شهریورماه سال بعد } بدون محدودیت دفعات در آزمون پذیرش دستیار شرکت نماید.

۴/۶- نداشتن نقص عضو موثر حرفه‌ای برحسب رشته

دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی موظف است با همکاری هیات‌های ممتحنه، نقص عضو موثر حرفه‌ای را برحسب رشته تنظیم و اعلام نماید.

۴/۷- عدم اشتغال به تحصیل در یکی از رشته‌های فوق تخصصی پزشکی و دوره‌های تکمیلی تخصصی (فلوشیپ) و *Ph.D* تبصره: دارندگان مدرک دانشنامه فوق تخصصی و قبول‌شدگان آزمون نهایی فوق تخصصی در یکی از رشته‌های پزشکی مجاز به شرکت در آزمون پذیرش دستیار نمی‌باشند.

### ب) شرایط اختصاصی

**ماده ۵-** معادل ۲۰٪ از کل ظرفیت پذیرش هر رشته در آزمون پذیرش دستیار به مشمولین قانون ایجاد تسهیلات برای ورود رزمندگان و جهادگران داوطلب بسیجی به دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی که حداقل ۸۰٪ نمره آخرین نفر اعلام‌شده به آزمون شفاهی برابر ظرفیت را کسب نمایند، اختصاص می‌یابد.

**تبصره ۱-** متقاضیان استفاده از سهمیه رزمندگان در کلیه مراحل امتحان کتبی و شفاهی و اعلام نتیجه به عنوان سهمیه رزمنده منظور می‌شود بدین معنا که متقاضیان در صورت احراز هر رتبه از آزمون کتبی، هنگام معرفی به شفاهی بعنوان رزمنده دیده خواهد شد.

**تبصره ۲-** در رشته‌هایی که ظرفیت پذیرش کمتر از ۵ نفر می‌باشد سهمیه مذکور قابل اعمال نیست.

**ماده ۶-** اعضای هیات‌علمی رسمی (قطعی یا آزمایشی) دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی‌درمانی و نیز داوطلبانی که با استفاده از شرایط تبصره ۴ بند ۴/۴ قصد ورود به دوره‌های فوق تخصصی را دارند می‌بایست هنگام ثبت‌نام یکی از مدارک مستند ذیل را حسب مورد ارائه نمایند:

الف) حکم استادیاری رسمی (قطعی یا آزمایشی) و اعلام نیاز دانشگاه محل خدمت

ب) گواهی رتبه در آزمون دانشنامه تخصصی رشته پیش‌نیاز، به تأیید دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی

### جدول رشته‌های تخصصی پیش‌نیاز و رشته‌های فوق تخصصی وابسته

رشته تخصصی پیش‌نیاز	رشته‌های فوق تخصصی	رشته تخصصی پیش‌نیاز	رشته‌های فوق تخصصی
کلیه اطفال	اطفال	نفرولوژی	داخلی
قلب اطفال		بیماری‌های قلب و عروق	
عفونی اطفال		روماتولوژی	
اعصاب اطفال		خون و سرطان بالغین	
خون و سرطان اطفال		غدد درون‌ریز و متابولیسم	
نوزادان		بیماری‌های ریه	
گوارش اطفال		گوارش بالغین	
ایمونولوژی و آلرژی اطفال		جراحی اطفال	
غدد اطفال	جراحی قفسه صدری		
	جراحی قلب و عروق		
	جراحی پلاستیک ، ترمیمی و سوختگی		
روانپزشکی اطفال	روانپزشکی		

**ماده ۷-** داوطلبان مشغول خدمت در یکی از وزارتخانه‌ها ، سازمان‌ها و نهادها در هنگام ثبت‌نام موظف به ارائه معرفی‌نامه از سازمان ذیربط مبنی بر موافقت با ماموریت آموزشی خود می‌باشند .

### ج ( آزمون پذیرش دستیار

**ماده ۸-** آزمون پذیرش دستیار بصورت متمرکز در همه رشته‌ها و در اسفندماه هر سال توسط دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی برگزار می‌شود .

**ماده ۹-** هر داوطلب می‌تواند با توجه به رشته تخصصی پیش‌نیاز و ظرفیت‌های تعیین‌شده ، یکی از رشته‌های فوق تخصصی را انتخاب و در آزمون پذیرش دستیار شرکت نماید .

**ماده ۱۰-** ثبت‌نام آزمون پذیرش دستیار در مدت زمان اعلام‌شده توسط دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی از طریق دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور انجام می‌شود .

**تبصره:** ثبت‌نام از داوطلبان مشمول تبصره ۴ بند ۴/۴ به صورت متمرکز در دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی انجام می‌گیرد .  
۱۰/۱- مبلغ ثبت‌نام برای شرکت در آزمون پذیرش دستیار یکصد و پنجاه هزار ریال ( ۱۶۵/۰۰۰ ریال ) می‌باشد .

ماده ۱۱- پس از ثبت‌نام و انتخاب رشته ، تغییر رشته به هیچ عنوان مجاز نمی‌باشد .

ماده ۱۲- آزمون پذیرش دستیار فوق تخصصی در کلیه رشته‌ها بصورت کتبی و شفاهی می‌باشد ، آزمون کتبی دارای ۱۰۰ سوال چندگزینه‌ای بوده و داوطلبان برحسب اولویت نمره کتبی کسب‌شده به میزان دوبرابر ظرفیت هر رشته به آزمون شفاهی معرفی می‌شوند .

۱۲/۱- چنانچه در مرحله احتساب نمره کل ، داوطلبین نمرات مشابه کسب نمایند اولویت با اعضای هیات علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کشور می‌باشد .

۱۲/۲- در مرحله آزمون شفاهی ، قبول‌شدگان نهایی آزمون پذیرش دستیار فوق تخصصی حداکثر تا ظرفیت هر رشته برگزیده می‌شوند . اسامی پذیرفته‌شدگان مشمول خدمات قانونی برای ترخیص به معاونت درمان ، دانشگاه یا سازمان محل خدمت اعلام می‌شود

**ماده ۱۳-** محل آموزش بر اساس اولویت نمره کل کسب‌شده ، توسط داوطلب انتخاب می‌گردد .

## دبیر خانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی - تاریخ تنفیذ در هفادمین نشست - بهمن ۱۳۸۷

**تبصره ۱-** در صورت یکسان بودن نمره آزمون کل ، اولویت انتخاب محل با داوطلبان عضو هیات علمی دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کشور خواهد بود . در مورد داوطلبان آزاد یا اعضای هیات علمی با نمرات برابر ، نمره نهایی آزمون دانشنامه تخصصی ( ۳/دوبرابر کتبی + شفاهی ) ملاک عمل قرار خواهد گرفت . در صورتی که در یک دوره نتیجه آزمون شفاهی به صورت قبول یا مردود اعلام شده باشد ، نمره آزمون کتبی ملاک عمل قرار خواهد گرفت .

**تبصره ۲-** در مواردی که تعداد شرکت کنندگان در آزمون کتبی کمتر از ظرفیت اعلام شده در هر رشته باشد ، محل آموزش دستیاران پذیرفته شده آزمون شفاهی توسط هیات ممتحنه رشته مربوطه تعیین می شود.

### بخش سوم : دوره آموزشی

#### الف ) ثبت نام پذیرفته شدگان

**ماده ۱۴-** دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی موظفند حداکثر تا پانزدهم شهریورماه هر سال نسبت به ثبت نام پذیرفته شدگان آزمون پذیرش اقدام نمایند .

۱۴/۱- دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی موظفند اسامی پذیرفته شدگانی را که در موعد مقرر ثبت نام نموده و یا در مهرماه سال تحصیلی شروع دوره انصراف دهند ، حداکثر تا دهم آبان ماه به دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی اعلام نمایند .

۱۴/۲- دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی حداکثر تا پانزدهم آبان ماه هر سال تحصیلی نسبت به معرفی جایگزین افراد مشمول بند ۱۴/۱ و نیز افرادی که صلاحیت عمومی آنان مورد تأیید قرار نگرفته اقدام می نماید .

تبصره : در هر مرحله از آزمون پذیرش فوق تخصصی ( مرحله اصلی و اعلام جایگزین منصرفین ) در شرایط مساوی از نظر نمره کل اولویت پذیرش بر اساس نمره کتبی آزمون پذیرش و در مرحله بعد بر اساس نمره کل آزمون دانشنامه تخصصی می باشد .  
توضیح : به ازاء هر فرد منصرف شده حداکثر سه نفر به دانشگاه محل تحصیل معرفی خواهد شد که برحسب اولویت نمره تا تاریخ معین شده اقدام به ثبت نام نمایند .

۱۴/۳- تصمیم گیری در مورد ارزش قبولی علمی و شروع به تحصیل پذیرفته شدگانی که صلاحیت عمومی آنان پس از پایان مهرماه هر سال تحصیلی توسط هیات مرکزی گزینش دانشجو مورد تأیید قرار می گیرد با رعایت مفاد ماده ۱۶ به عهده هیات ممتحنه رشته مربوطه می باشد .

**تبصره ۱-** ثبت نام اولیه فردی که تأیید صلاحیت مجد شده موجه تلقی شده و زمان شروع به آموزش وی با نظر هیات ممتحنه رشته مربوطه تعیین می گردد .

**تبصره ۲-** افزایش ظرفیت ناشی از شروع آموزش فردی که تأیید صلاحیت مجدد شده بلامانع است .

۱۴/۴- کسانی که در مراکز آموزشی یا بهداشتی درمانی مسئولیت اداری و اجرایی دارند ، نمی توانند بطور همزمان به تحصیل بپردازند .

۱۴/۵- ارزش قبولی علمی پذیرفته شدگانی که بنا به تأیید وزیر بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی عهده دار مسئولیت یا ماموریت اداری می شوند حداکثر به مدت یک سال از شروع سال تحصیلی پذیرش شده ( اول مهرماه ) با رعایت مفاد ماده ۱۶ محفوظ می باشد .

#### ب ) تعهدات

**ماده ۱۵-** ثبت نام پذیرفته شدگان ، منوط به ارائه تعهدنامه محضری به میزان دوبرابر مدت آموزش می باشد .

۱۵/۱- اخذ تعهد از پذیرفته شدگان آزاد دوره های فوق تخصصی بصورت خاص می باشد و محل انجام تعهد خدمت این دسته از پذیرفته شدگان بر اساس نیاز دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کشور توسط معاونت آموزشی وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی تعیین و قبل از پذیرش در اختیار داوطلبان قرار می گیرد . پس از اعلام قبولی ، بر مبنای

## دبیر فانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی - تاریخ تنفیذ در هفتادمین نشست - بهمن ۱۳۸۷

اولویت نمره آزمون کل پذیرش، محل انجام تعهد خاص توسط پذیرفته شدگان انتخاب می‌گردد. در صورت یکسان بودن نمره آزمون کتبی، طبق تبصره ماده ۱۳ عمل می‌شود. دانشگاه‌های علوم پزشکی محل تعهد موظفند نسبت بکارگیری متعهدین فوق تخصصی برابر مدت تعهد اقدام نموده و در صورت نیاز آنان را استخدام نماید.

**تبصره ۵:** ارائه مدرک دانشنامه فوق تخصصی پذیرفته شدگان آزاد پس از طی مراحل قانونی منوط به اتمام مدت تعهد در دانشگاه‌ها بوده و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌تواند نسبت به لغو دوره آموزشی افرادی که از انجام تعهد خدمت سر باز زده‌اند برابر مقررات اقدام نماید.

۱۵/۲- اخذ تعهد از دستیاران به نحوی است که در صورت اضافه شدن به تعهدات قبلی، در مجموع از ۱۰ سال تجاوز ننماید.  
۱۵/۳- مستخدمین دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ملزم به سپردن تعهد محضری به میزان دوبرابر مدت آموزش به دانشگاه محل استخدام می‌باشند.

۱۵/۴- مستخدمین مشمول ماده ۷ این آیین‌نامه ملزم به سپردن تعهد به محل استخدام خود هستند و سازمان مربوطه موظف به پرداخت شهریه و کلیه هزینه‌های تحصیلی، برابر ضوابط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشد.

### ج) شروع دوره

**ماده ۱۶-** کلیه پذیرفته شدگان موظفند پس از انجام ثبت‌نام، دوره دستیاری خود را از اول مهرماه سال تحصیلی شروع نمایند.

**تبصره ۵:** مهلت شروع به آموزش افراد جایگزین حداکثر تا پانزدهم آذرماه می‌باشد.

### د) آموزش دوره دستیاری

**ماده ۱۷-** آموزش دوره دستیاری بر مبنای برنامه و محتوای آموزشی هر رشته فوق تخصصی که توسط هیات‌ممتحنه همان رشته پیشنهاد می‌گردد، پس از تصویب شورای آموزش پزشکی و تخصصی قابل اجراء است.

۱۷/۱- طول دوره رشته‌های دستیاری فوق تخصصی ۲۴ تا ۳۶ ماه کامل است که بنابه پیشنهاد هیات‌ممتحنه برحسب برنامه آموزشی رشته مربوطه توسط شورای آموزش پزشکی و تخصصی تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

۱۷/۲- دستیاران موظفند وظایف آموزشی، پژوهشی و درمانی، اعم از آموزش دوره‌های پایین‌تر، برگزاری کلاس‌های نظری، کارآموزی‌های بیمارستانی و درمانگاهی و کشیک را مطابق برنامه گروه آموزشی مربوطه انجام دهند.

۱۷/۳- خدمت دستیار بطور تمام‌وقت (حداقل از ساعت ۸ صبح لغایت ۱۶) و بر اساس برنامه گروه آموزشی می‌باشد. دستیاران در طول دوره آموزش حق هیچگونه اشتغال خارج از برنامه گروه آموزشی مربوطه از جمله طبابت در مطب را ندارند. تبصره: اشتغال دستیاران در رشته مربوطه در کلینیک ویژه، به شرط موافقت بخش آموزش‌دهنده حداکثر دو روز در هفته بلامانع است و پرداخت حق‌الزحمه این گروه از دستیاران برابر مقررات کلینیک ویژه می‌باشد.

۱۷/۴- از بین قبول شدگان آزمون نهایی فوق تخصصی در رشته‌هایی که کمتر از ۵ نفر داوطلب داشته باشد فقط رتبه اول و در صورتی که بین ۵-۹ نفر داوطلب داشته باشد رتبه‌های اول و دوم و چنانچه ۱۰ نفر و یا بیشتر داوطلب داشته باشد رتبه‌های اول تا سوم مجاز هستند پس از اتمام دوره آموزشی مقرر و قبولی در آزمون نهایی فوق تخصصی و با کسب موافقت دانشگاه محل استخدام در مورد افرادی که با ماموریت آموزشی تحصیل کرده‌اند، قبل از فارغ‌التحصیلی حداکثر به مدت یک سال در مراکز آموزشی خارج از کشور که مورد تأیید هیات‌ممتحنه و منطبق با مقررات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی باشد تحصیل نمایند. این دسته از دستیاران پس از مراجعت به کشور و طی مراحل تأیید صحت صدور و تعلق و تأیید ارزش علمی گواهی اخذشده توسط هیات‌ممتحنه رشته مربوطه برای طی مراحل فارغ‌التحصیلی معرفی می‌شوند.

تبصره: در صورتی که نفرات برتر آزمون نهایی فوق تخصصی تا سه ماه پس از اعلام نتایج قبولی آمادگی خود را برای استفاده از بورس پایان دوره آموزش فوق تخصصی کتباً به دبیرخانه اعلام نمایند منصرف از استفاده از بورس شناخته شده و نفرات بعدی به ترتیب اولویت نمره به شرط تأیید شورای عالی بورس و به تعداد و با شرایط مندرج در ماده ۱۷/۴ آیین‌نامه می‌توانند از بورس مذکور استفاده نمایند.

## دبیر فانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی - تاریخ تنفیذ در هفتادمین نشست - بهمن ۱۳۸۷

۱۷/۵- دستیارانی که با ماموریت آموزشی به دوره‌های فوق تخصصی وارد می‌شوند مشمول کلیه مقررات و ضوابط دوره آموزشی مربوطه می‌باشند .

### ه) ارتقای دستیاران

**ماده ۱۸-** ارتقای دستیاران به سال بالاتر توسط گروه آموزشی مربوطه بر اساس مقررات ارتقای دستیاران که توسط هیات‌ممتحنه رشته فوق تخصصی تنظیم می‌شود خواهد بود و دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کشور موظف هستند هر سال نتایج ارتقای دستیاران را به دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی منعکس نمایند .

۱۸/۱- هیات‌ممتحنه رشته‌های فوق تخصصی ، مقررات ارتقای دستیاران رشته خود را تنظیم کرده و پس از تأیید دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی برای اجرا به دانشگاه‌های علوم پزشکی ابلاغ می‌نمایند .

۱۸/۲- صدور حکم آموزشی دستیاران برای سال بالاتر ، پس از احراز شرایط ارتقاء سالیانه ، توسط دانشگاه محل آموزش انجام می‌شود . در صورت عدم موفقیت در ارتقاء توسط گروه آموزشی نسبت به تمدید دوره اقدام می‌شود .

۱۸/۳- دستیارانی که در طول دوره دستیاری فوق تخصصی در امتحان ارتقای دستیاری سه بار مردود شوند از سیستم آموزش فوق تخصصی بالینی پزشکی اخراج می‌شوند .

**تبصره:** دستیارانی که در امتحان ارتقای ۱ به ۲ دو بار مردود شوند مجاز به ادامه تحصیل در دوره مربوطه نمی‌باشند و از سیستم آموزش فوق تخصصی بالینی پزشکی اخراج خواهند شد .

### و) مرخصی‌ها

**ماده ۱۹-** دستیاران می‌توانند از مرخصی‌های سالیانه ، استعلاجی و زایمان برحسب مورد استفاده نمایند .

۱۹/۱- دستیاران می‌توانند با رعایت مقررات ، در هر سال تحصیلی حداکثر پانزده روز از مرخصی سالیانه استفاده نمایند . مدت مذکور جزء دوره آموزشی محسوب می‌گردد .

۱۹/۲- دستیارانی که همسر آنان با استفاده از فرصت مطالعاتی یا دوره تکمیلی به تأیید وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی و یا وزارت فرهنگ و آموزش عالی عازم خارج از کشور هستند می‌توانند با موافقت دانشگاه محل تحصیل حداکثر از یک سال مرخصی بدون دریافت کمک‌هزینه تحصیلی و تنها برای یکبار استفاده نمایند .

۱۹/۳- دستیاران می‌توانند با ارائه گواهی پزشکی تأییدشده از سوی شورای پزشکی دانشگاه محل تحصیل از مرخصی استعلاجی برابر مقررات استفاده نمایند .

تبصره: ر صورتی که مدت مرخصی استعلاجی دستیار از ۶ ماه تجاوز کند ادامه دوره دستیاری منوط به نظر گروه آموزشی مربوطه می‌باشد و بنا به درخواست دانشگاه دبیرخانه می‌تواند نسبت به معرفی فرد جایگزین با رعایت مقررات مندرج در تبصره ماده ۱۶ اقدام نماید.

۱۹/۴- استفاده دستیاران خانم از چهار ماه مرخصی زایمان برای یک بار در طول دوره دستیاری بلامانع است .

۱۹/۵- مدت زمان مرخصی‌های استعلاجی و زایمان جزء دوره آموزش محسوب نشده و به طول دوره افزوده می‌شود .

### ز) تغییر رشته ، انتقال و میهمانی

**ماده ۲۰-** پذیرفته‌شدگان دستیاری مجاز به تغییر رشته نمی‌باشند .

### ماده ۲۱- انتقال پذیرفته‌شدگان دستیاری

جابجایی محل تحصیل دستیاران فوق تخصصی در ۶ ماهه اول دوره بشرط موافقت گروه یا بخش آموزشی و تأیید دانشگاه‌های مبدا و مقصد بلامانع است .

الف) در صورت لغو صلاحیت بخش آموزش‌دهنده برابر آیین‌نامه ارزشیابی بخش‌ها ، انتقال دستیاران فوق تخصصی پذیرفته‌شده به سایر بخش‌های مورد تأیید ، با نظر هیات‌ممتحنه و موافقت دانشگاه مقصد بلامانع است .

## دبیر فانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی - تاریخ تنفیذ در هفتادمین نشست - بهمن ۱۳۸۷

ب ( در صورتی که برابر آیین نامه ارزشیابی بخش ها صلاحیت بخش آموزشی فوق تخصصی بصورت موقت لغو گردد ، انتقال دستیاران به سایر بخش های مورد تأیید ، تا احراز مجدد صلاحیت آموزشی با نظر هیات ممتحنه و موافقت دانشگاه مقصد بلامانع است .

**ماده ۲۲-** میهمان شدن دستیاران حداکثر به مدت ۶ ماه با موافقت دانشگاه های مبدا و مقصد بلامانع است .

**ماده ۲۳-** دستیارانی که دوره آموزشی آنها برابر برنامه آموزشی مصوب رشته مربوطه به صورت چرخشی انجام می شود از شمول مقررات انتقال و میهمانی مستثنی هستند .

ح ( ترک تحصیل و انصراف

**ماده ۲۴-** ترک تحصیل یا انصراف در طول دوره موجب انفصال از آموزش در آن دوره می شود .

۲۴/۱- عدم ثبت نام پذیرفته شدگان در موعد مقرر ، یا عدم شروع دوره ثبت نام شدگان به دلایل غیرموجه حداکثر تا آخر مهرماه ، به منزله انصراف قطعی تلقی می شود .

۲۴/۲- در صورت ترک تحصیل و یا انصراف از آموزش دستیار ، چنانچه مدت انفصال بیش از یک ماه نباشد می تواند با موافقت گروه آموزشی مربوطه به تحصیل بازگردد و در صورت انفصال بیش از یک ماه حق ادامه تحصیل در دوره مربوطه را نداشته و مطابق مقررات با وی رفتار می شود .

**تبصره:** اعلام انصراف در مهرماه اولین سال تحصیلی ، انصراف قطعی تلقی شده و بازگشت به تحصیل در آن دوره مجاز نمی باشد .

۲۴/۳- دستیارانی که ضمن تحصیل متقاضی انصراف می باشند لازم است درخواست انصراف خود را برای اخذ موافقت به دانشگاه محل تحصیل ارائه نمایند .

۲۴/۴- دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی موظفند در صورت موافقت ، مراتب انصراف دستیار را حداکثر ظرف مدت یک هفته به دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی و در اولین فرصت به سایر مراجع ذیربط اعلام نمایند .

۲۴/۵- پرونده دستیارانی که پس از پایان مهرماه هر سال تحصیلی حکم دستیاری آنها لغو می شود به دفتر حقوقی وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی ارسال می گردد تا بر اساس تعهد سپرده شده و مقررات موجود با آنها رفتار شود .

## بخش چهارم : امور رفاهی

**ماده ۲۵-** کمک هزینه تحصیلی دستیاران آزاد که دارای تعهد خدمت به وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی می باشند ، معادل ۸۰٪ حقوق و فوق العاده شغل استادیار پایه یک و ۵۰٪ مزایای طرح تمام وقتی از محل درآمدهای اختصاصی دانشگاه محل تحصیل و با تصویب هیات امناء می باشد . میزان عیدی و افزایش سنواتی کمک هزینه تحصیلی دستیاران معادل استادیاران پایه یک می باشد .

۲۵/۱- دستیاران در مدت مرخصی استحقاقی و زایمان از کمک هزینه تحصیلی برخوردار می باشند .

۲۵/۲- در مدت مرخصی استعلاجی بیش از سه ماه ، به دستیاران کمک هزینه تحصیلی تعلق نمی گیرد .

۲۵/۳- کمک هزینه تحصیلی دستیاران میهمان توسط دانشگاه مبدا پرداخت می شود .

۲۵/۴- پرداخت کمک هزینه دستیاران غیرهیات علمی که با ماموریت آموزشی در دوره های فوق تخصصی شرکت می کنند به میزانی که مجموع وجوه دریافتی ایشان با دریافتی داوطلبان آزاد معادل باشد منوط به تصویب هیات امنای دانشگاه خواهد بود .

۲۵/۵- دستیارانی که تمایل داشته باشند از مزایای بیمه خدمت درمانی بصورت خویش فرما استفاده نمایند ، می توانند با پرداخت ۵۰٪ حق سرانه از این امتیاز برخوردار شوند. /ح